

N:o 90.

Ank. till Riksd. kansli den 11 april 1905, kl. 3,30 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1904 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1903. (I. A.)

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling ofvannämnda revisionsberättelse jämte de i anledning däraf från vederbörande ämbetsverk och myndigheter till Kungl. Maj:t afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhämtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar underställa Riksdagens pröfning de af revisorerna gjorda framställningar, som ansetts från utskottets sida påkalla yttrande, kommande utskottet att därvid följa den ordning, som i revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Arméförvaltningen.**§ 1.**

(Rev. ber. pag. 70; utl. pag. 506—512.)

Revisorerna, som, enligt hvad i revisionsberättelsen meddelas, besökt generalstabens och flottans stabs äfvensom landt- och sjöförvarsdepartementens kommandoexpeditioners lokaler, hade därvid särskildt ägnat sin uppmärksamhet åt sättet för förvarande af de handlingar, som skola hållas hemliga; och föreställde sig revisorerna, att i detta afseende åtskilliga anordningar, mera lämpliga än de nuvarande, skulle kunna vidtagas.

*Ang.
förvarandet af
hemliga handlingar.*

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 4 Saml. 1 Afd. 49 Häft. (N:o 90).

Beträffande denna framställning har arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet i häröfver den 28 december 1904 afgifvet utlåtande, under anförande att det icke torde tillkomma arméförvaltningen att utfärda föreskrifter angående ifrågavarande hemliga handlingars förvarande, liksom det torde vara öfverintendentsämbetet och ej arméförvaltningen, till hvilket vederbörande hade att vända sig för anordnandet af lämpliga lokaler inom ofvannämnda byggnader för sådana handlingars förvar, meddelat, att fortifikationsdepartementet förvarade sina egna hemliga handlingar i kassaskåp af järn.

Chefen för generalstaben har i den 18 sistlidne januari öfver ifrågavarande anmärkning afgifvet yttrande, med vitsordande af anmärkningen i hvad den afsåge det knappa utrymme, som stode generalstaben till buds inom dess nuvarande lokaler beträffande sättet för förvaring af hemliga handlingar, anført, hurusom man i brist på brand- och dyrkfria arkiv inom generalstabens byggnad hade nödgats tillgripa den ingalunda tillfredsställande utvägen att förvara de hemliga handlingarna uti vanliga s. k. kassaskåp. Dessa rymde emellertid endast de allra ömtåligaste och viktigaste bland nämnda handlingar, medan återstoden fortfarande måste förvaras på annat, mindre betryggande sätt. Att skaffa kassaskåp för alla de inom generalstaben befintliga handlingar, hvilka antingen på grund af sin natur borde undanhållas offentligheten eller till följd af sitt höga värde borde skyddas för obehörig åtkomst, vore hvarken praktiskt eller ens möjligt, då plats för så många skåp icke skulle kunna beredas inom generalstabens lokaler.

Enligt chefsens mening funnes intet annat på samma gång enkelt och fullt betryggande sätt för beredandet af lämplig plats åt alla dessa handlingar, hvilka måste vara på samma gång lätt tillgängliga för behöriga och väl skyddade för såväl eldfara som alla obehöriga, än att anordna särskilda, brand- och dyrkfria arkiv för chefsexpeditionen samt för hvar och en af generalstabens fyra afdelningar.

Detta torde emellertid uti generalstabens nuvarande byggnad icke låta sig göra utan betydliga kostnader och olägenheter i andra afseenden.

I den af Riksdagens revisorer gjorda anmärkningen beträffande sättet för de hemliga handlingarnas förvarande måste chefen således instämma, men ansåge han sig samtidigt böra framhålla, att han icke ansåge någon väsentlig förbättring uti ifrågavarande förhållanden kunna åstadkommas annat än i samband med lösandet af frågan om beredandet af ändamålsenligare lokaler åt generalstaben.

Hvad revisorerna i förevarande afseende anfört anser utskottet vara af den vikt, att Kungl. Maj:ts särskilda uppmärksamhet synes böra fästas därå; och får utskottet fördenskuil hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka anordningar med anledning af det ofvannämnda, af revisorerna anmärkta förhållandet lämpligen böra vidtagas.

Marinförvaltningen.

§ 2.

(Rev. ber. pag. 105; utl. pag. 515 o. 533.)

Enligt hvad i revisionsberättelsen under marinförvaltningen erinras, äro för inskrifning af de värnpliktige, som äro å sjömanshus inskrifna, och för redovisning af flottans å sjömanshus inskrifna värnpliktige, enligt gällande värnpliktslag, bestämda särskilda sjöfullföringsområden, hvart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. För inskrifning af öfriga värnpliktige är riket indeladt uti inskrifningsområden och rullföringsområden. Hvarje år förrättades inom de särskilda rullföringsområdena och för de särskilda sjömanshusen inskrifning med de värnpliktige. Inskrifning af värnpliktig, som vore inskrifven å sjömanshus, skedde vid inskrifningsförrättning för det sjömanshus, han tillhör, eller i visst fall vid dylik förrättning för annat sjömanshus. För rullföringsområde såväl som för sjömanshus skulle finnas särskild inskrifningsnämnd, bestående af en regementsofficer och fyra ledamöter, hvarjämte nämnden biträdades af en läkare.

Ang. åtgärder till nedbringande af kostnaden för värnpliktiges inskrifning vid flottan.

Enligt hvad revisorerna funnit, hade det stundom inträffat, att vid de inskrifningsförrättningar, som ägde rum för de mindre sjömanshusen, endast ett jämförelsevis obetydligt antal värnpliktige blefve föremål för inskrifning. Sålunda hade under revisionsåret af vederbörande inskrifningsnämnder för sjömanshusen i Lidköping, Vadstena och Haparanda inskrifvits respektive 6, 5 och 8 värnpliktige och vid 1904 års enahanda förrättningar 7, 4 och 1.

Gifvet vore, att dessa årligen återkommande förrättningar för statsverket medförde ganska betydande utgifter. Det borde därför enligt revisorernas mening ur sparsamhetssynpunkt tagas under ompröfning, huruvida icke genom vidtagande af lämpliga åtgärder ifrågavarande utgifter skulle kunna minskas. I allt fall borde tillses, att dessa utgifter icke gjordes större, än som vore nödvändigt. Det hade nämligen ådragit sig revisorernas uppmärksamhet, att vid 1903 års inskrifningsförrättning för sjömanshusen inom Hernösands sjöfullföringsområde, omfattande sjömanshusen inom Gäfleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, till biträdande läkare beordrats en marinläkarestipendiat, bosatt å ort inom södra delen af Älfsborgs län; och hade ersättning för berörda förrättning utgått ensamt till läkaren med tillhoppa 870 kronor 65 öre.

Då inskrifningsnämnd för rullföringsområde hade sig ålagdt, bland annat, att pröfva och yttra sig om värnpliktigs lämplighet för den ena eller den andra tjänsten eller för särskild befattning vid hären eller flottan, och då vidare det ofta nog inträffade, att förevarande båda inskrifningsnämnder hölle sina sammanträden ungefär samtidigt, hade det synts revisorerna med fog kunna ifrågasättas, att här ofvan omförmälda bestyr med inskrifning af de å sjömanshus inskrifna värnpliktige i vissa fall skulle kunna öfverflyttas på inskrifningsnämnden för det rullföringsområde, inom hvilket vederbörande sjömanshus vore beläget; och hade revisorerna ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet å omförmälda förhållanden.

Marinförvaltningen har i ett den 13 sistlidne januari till Kungl. Maj:t afgifvet utlåtande angående revisorernas anmärkningar vid granskningen af flottans räkenskaper för år 1903 afgifvet utlåtande beträffande denna fråga hänvisat till ett från chefen för flottans stab i ärendet infordradt yttrande af den 5 sistlidne januari, däri denne framhållit, att värnpliktslagens bestämmelser rörande särskilda inskrifningsnämnder för sjömanshusen tillkommit för att bringa ordning och reda vid inskrifningen af de sjöfarande värnpliktige, och att det för detta ändamål vore af vikt, att nämnden icke såsom rullföringsområdenas inskrifningsnämnder uteslutande bestode af för sjömansyrket helt och hållet främmande personer, helst nämnden icke blott hade att förrätta inskrifningar, utan äfven hade att pröfva framställningar, som gjordes af redan inskrifna sjöfarande värnpliktige.

Vid utarbetandet af det förslag, som legat till grund för nu gällande värnpliktslag, hade fråga redan blifvit väckt om indragning af en del sjömanshus, dels belägna inuti landet, dels vid kusten, men af mindre betydelse för sjöfarten. Enligt hvad chefen för flottans stab inhämtat, hade

på grund af pågående omarbetning af vissa sjöfarten berörande författningar något beslut i sådan riktning ännu ej blifvit fattadt.

Då den af revisorerna i vissa fall ifrågasatta öfverflyttningen af bestyren med inskrifningen af de å sjömanshus inskrifna värnpliktige på inskrifningsnämnd för rullföringsområde därjämte skulle medföra en afsevärd inveckling af såväl värnpliktlagens som särskildt inskrifningsförordningens bestämmelser, ansåge chefen för flottans stab den önskvärda besparingen böra åstadkommas genom indragning af de sjömanshus, hvilka utan olägenhet för sjöfarten kunde undvaras.

Med bifall till lagutskottets i utlåtandet n:o 22 gjorda hemställan har innevarande års Riksdag aflåtit skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan det täcktes Kungl. Maj:t taga under ompröfning, under hvilka villkor den i 32 § värnpliktlagen stadgade mönstring må kunna upphöra, och för Riksdagen framlägga förslag till de ändringar i värnpliktlagen, som däraf kunna påkallas.

I sammanhang med uttalande om att det icke synes välbetänt eller öfverensstämmande med grunderna för en god statshushållning att bibehålla de nuvarande mönstringarna jämlikt 32 § värnpliktlagen, har Riksdagen i nämnda skrifvelse omförmält, att vid granskningen af denna fråga det icke undgått Riksdagens uppmärksamhet, hurusom jämväl andra missförhållanden å detta område gjort sig gällande, särskildt hvad anginge den dryga kostnaden för inskrifning af värnpliktige å sjömanshus, något, hvarom jämväl föregående års statsrevisorer erinrat.

Såsom revisorerna erinrat, har det sätt, hvarpå inskrifningen af de värnpliktige, som äro å sjömanshus inskrifna, äger rum, medfört öfver höfvan stora kostnader. Utskottet anser därför, *dels* att i sammanhang med den af Riksdagen ifrågasatta ändring i värnpliktlagens 32 § i syfte att den däri föreskrifna mönstring måtte upphöra borde tagas i öfvervägande, huruvida icke ändrade bestämmelser till förenkling i förfaringsättet vid förenämnda inskrifning borde i lagen införas, *dels* äfven att åtgärder i öfrigt borde vidtagas till nedbringande af ofvanberörda inskrifningskostnader.

Utskottet får med anledning häraf hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes i ompröfning, hvilka åtgärder lämpligen böra vidtagas till nedbringande af kostnaderna för inskrifning af de värnpliktige, som äro å sjömanshus inskrifna.

Postverket.

§ 3.

(Rev. ber. pag. 135; utl. pag. 541—550.)

Ångående kost-
naderna för
postinspek-
törens i västra
postdistriktet
resor.

Vid granskning af postverkets räkenskaper hade revisorerna funnit, att rese- och traktamentskostnaderna för postinspektionen under revisionsåret uppgått till nedannämnda belopp, nämligen:

för postinspektionen i Södra distriktet	5,028: 62.
» » i Västra »	8,206: 53.
» » i Östra »	4,420: 75.
» » i Mellersta »	4,274: 53.
» » i Norra »	4,947: 33.

I västra distriktet, omfattande Göteborgs och Bohus, Älfsborgs, Skaraborgs och Värmlands län, hade alltså resekostnaderna för postinspektionen betydligt öfverstigit hvad som i de öfriga distrikten för sådant ändamål utgått.

Med anledning häraf hade revisorerna närmare granskat postinspektörens i berörda distrikt reseräkningar och därvid trott sig finna, att vid resornas anordnande icke alltid iakttagits önskvärd sparsamhet. Sålunda hade exempelvis särskilda resor företagits den 21 maj till Filipstad, den 25 maj till Uddevalla och den 28 maj till Vänersborg, hvarje gång med återresa till Göteborg, oaktadt enligt revisorernas mening nämnda orter syntes hafva lämpligen kunnat besökas under samma resa. Äfven syntes enskilda järnvägar hafva i vidsträcktare mån, än nödigt varit, användts för besök å orter, dit resa kunnat i sin helhet eller delvis företagas å statens järnvägar. I detta afseende hade revisorerna funnit, att under år 1903 förekommit biljettkostnader för fyra resor mellan Stockholm och Göteborg på Bergslagens järnväg, å hvilken, enligt hvad revisorerna inhämtat, vederbörande postinspektörer åtnjöte s. k. stående fribiljetter. Under samtliga dessa resor hade postkontoret i Filipstad inspekterats. Vidare hade ifrågasvarande postinspektör under året från Kils järnvägsstation på nordvästra stambanan företagit en resa å enskilda banor öfver Ludvika och Tillberga till Stockholm.

Med anledning af hvad sålunda förekommit, hade revisorerna velat uttala den mening, att ändring borde vidtagas i gällande resereglemente i syfte, att, då ämbets- och tjänsteman på grund af sin befattning i statens tjänst tilldelats fribiljett för resa å enskild järnväg, han vid sådan resa icke måtte äga rätt att uppbära ersättning för biljett.

Hvad särskildt vidkomme postinspektörernas tjänsteresor, hade revisorerna velat ifrågasätta, huruvida icke generalpoststyrelsen borde träffa öfverenskommelse med de enskilda järnvägarnas styrelser om tillhandahållande af fribiljetter för dessa tjänstemän, hvilka biljetter då komme att genom generalpoststyrelsen tillställas vederbörande.

I häröfver afgifvet utlåtande den 14 sistlidne januari har generalpoststyrelsen, med öfverlämnande af dels yttrande af postinspektören i västra postdistriktet, dels ock memorial från den revisor i styrelsen, som det ålåge att granska postinspektörernas räkenskaper, anfört, att generalpoststyrelsen icke hade något att erinra mot den utaf statsrevisorerna ifrågasatta ändringen i resereglementet, och icke heller, därest Kungl. Maj:t skulle besluta en sådan ändring, mot att söka träffa öfverenskommelser med de enskilda järnvägarnas styrelser i den af statsrevisorerna angifna riktning.

Postinspektörens i västra postdistriktet ofvanberörda, den 28 december 1904 afgifna yttrande är af följande lydelse:

»Till Kungl. Generalpoststyrelsen.

Genom resolution, tecknad å härhos återgående akt med dnr $\frac{18554}{3326}$,

Revisionsbyrån, har Kungl. Styrelsen, som anmodats att till Kungl. Civildepartementet inkomma med underdånigt utlåtande rörande herrar Statsrevisorers anförande i fråga om postinspektionens i Västra Postdistriktet reseräkningar för år 1903, meddelat mig uppdrag att till Kungl. Styrelsen »afgifva yttrande i anledning af de i nådiga remissakten ifrågaställda förhållanden».

Innan jag går att afgifva det mig sålunda affordrade yttrande, anhaller jag vördsammast att få framlägga följande på föreliggande frågas bedömande inverkan, af Kungl. Styrelsen nogsam samt kända sakförhållanden, äfvensom vissa dithörande sifferuppgifter.

Postinspektör åligger, som bekant, bland annat,

att i egenskap af distriktschef utöfva tillsyn öfver postinrättningarna och postsparbanksrörelsen inom det honom anförtrodda distrikt och därvid

noggrant öfvervaka att postbefordringen varder med ordning, säkerhet och all möjlig skyndsamhet bestridd, samt att göromålen vid postanstalterna varda förrättade i enlighet med gifna föreskrifter och i öfrigt på ett sätt, som öfverensstämmer med Postverkets och Postsparbankens uppgifter och ändamål;

att utreda och förbereda vissa frågor, hvilka sedermera skola af Generalpoststyrelsen eller Styrelsen för Postsparbanken handläggas;

att inom fastställda gränser själfständigt afgöra vissa ärenden;

att minst en gång årligen och i öfrigt, så ofta omständigheterna kunna därtill föranleda, verkställa inspektion och inventering af alla underlydande postkontor;

att, därest särskilda förhållanden därtill gifva anledning, inspektera och inventera till distriktet hörande poststationer och ångbåtspostexpeditioner;

att så ofta ske kan och nödigt befinnes inspektera distriktets järnvägspostkupéer; samt

att beträffande järnvägsposten och dess personal fungera såsom *förvaltande* myndighet.

Enligt min uppfattning i fråga om postinspektörs nyss relaterade, år efter år i mån af poströrelsens tillväxt och till distriktsförvaltningarna öfverflyttade nya göromål allt mera fordrande tjänsteåligganden, måste postinspektör för att kunna i möjligaste mån fullgöra alla sina mångskiftande bestyr vistas på tjänsteresor så ofta sådant är honom möjligt utan åsidosättande af göromål, hvilka han har att handlägga å postinspektionskontoret.

Ordalagen uti post- och telegrafkommitténs på sin tid gjorda och af Kungl. Generalpoststyrelsen tillstyrkta förslag om anställande vid hvarje postinspektion af ytterligare en kontrollör, hvilket förslag emellertid icke vann Riksdagens godkännande, synas ock innebära ett vitsordande af ökad behof af tjänsteresor utöfver dem, som med nuvarande personal kunna medhinnas.

Inom västra postdistriktet finnas för närvarande:

42 postkontor med en personal af 146 tjänstemän och 162 postbetjante,

62 järnvägspostkupéer med en personal af 114 tjänstemän och 130 postbetjante,

537 poststationer,

24 ångbåtspostexpeditioner,

277 landtbrefbäringslinjer samt

237 landsvägspostlinjer.

Antalet vid postinspektionen diarieförda ärenden utgjorde under år 1893 (första året för de nya distriktsförvaltningarnas verksamhet) 4,585. Under 1904 uppgår antalet diarieförda ärenden redan till 10,328.

Efter att hafva i det föregående tillåtit mig antyda den omfattning postinspektörens i västra postdistriktet verksamhet numera vunnit, tillåter jag mig vördsammast öfvergå till hvad som syns herrar Statsrevisorer beaktansvärdt beträffande samma postinspektions reseräkningar under år 1903, nämligen att resekostnaderna betydligt öfverstigit hvad som i de öfriga distrikten för sådant ändamål utgått, äfvensom att herrar Revisorer vid granskning af postinspektionens i västra postdistriktet räkenskaper »trott sig finna att vid resornas anordnande icke alltid iakttagits önskvärd sparsamhet».

I sistberörda hänseende torde vara för Kungl. Styrelsen känt, att beträffande hvarje tjänsteresa en plan i förväg uppgöres, äfvensom att i tjänst varande postinspektör under dylik bortovaro från postinspektionskontoret ständigt medelst telefon eller annorledes måste underhålla förbindelse med postinspektionen. Postinspektör erfar på sådant sätt rätt ofta att under hans bortovaro till postinspektionen inkommit framställning eller anmälan, som påkallar hans närvaro på helt annat håll än han före resans anträdande kunnat beräkna, hvilket i sin mån nödgar honom att helt och hållet kullkasta uppgjord reseplan. Sålunda har det till och med inträffat, att tjänsteresa, som på förhand beräknats vara verkställd på en à två dagar, måst, på grund af nyss antydda omständigheter och för vinnande af tid, något som postinspektör särskildt måste synnerligen väl taga vara på, företagas, så att säga, »kors och tvärs» och utsträckas i väsentlig mån. När för en sådan resa redogörelse skall lämnas, är det helt naturligt, att resan måste förefalla utomstående högst märkvärdigt planerad.

Postinspektörerna hafva hittills, med iakttagande däraf att tjänsteresa, som beräknas icke vara fullbordad inom 48 timmar, i förväg bör anmälas hos herr Generalpostdirektören, af Kungl. Styrelsen lämnats fria händer att anordna sina tjänsteresor efter eget godfinnande, och utan ett sådant medgifvande skulle distriktsförvaltningarna svårligen kunna nöjaktigt fungera.

Med hänsyn därtill att granskningen hos Kungl. Styrelsen af post-

inspektörernas månadsrapporter, däri bland annat tjänsteresorna undan för undan anmälas, mig veterligen aldrig i berörda hänseende föranledt vare sig muntligt eller skriftligt uttalande från Kungl. Styrelsens sida, vågar jag emellertid förutsätta, det Kungl. Styrelsen icke fått den uppfattningen, att i västra postdistriktet företagits några onödiga dylika resor.

Att postinspektionens i västra postdistriktet reseräkningar för år 1903 uppgått till högre belopp än vid öfriga postinspektioner, torde kunna förklaras redan af den omständigheten, att jag det året, i anledning af kommittéuppgiften och semester, varit ersatt af vikarie under sammanlagdt 187 dagar, nämligen 27 Februari—23 Mars, 2 Juni—15 Juli, 5 Augusti—4 September, 21 September—1 Oktober samt 7 Oktober—21 December, och att hvarje dylik frånvaro från distriktet efter återinträdet påkallat en och annan extra tjänsteresa för behandling af sådana ärenden, beträffande hvilka min vikarie ansett sig ej böra annat än i trängande fall ingripa. I detta sammanhang torde jag emellertid böra värdsammast ock omförmäla, att nämnde vikarie, som tillträdde kontrollörstjänsten vid postinspektionen i västra postdistriktet i medlet af Januari 1903, efter att förut hafva innehaft motsvarande befattning vid mellersta postdistriktet, af mig blifvit ombedd att, i samband med påbjudna inspektioner af järnvägspostkupéer, i fråga om de obligatoriska inventeringarna af postkontor under ifrågasvarande vikariat verkställa så många som möjligt, för att inom distriktet erhålla sådan erforderlig kännedom beträffande personal och lokala förhållanden, utan hvilken postinspektörs närmaste man och ställföreträdare ej fullständigt kan vara till det gagn som afsedt är.

Uti postinspektionernas postmedelsredovisningar afföras under titel: »rese- och traktamentsersättning för tjänsteresor i allmänhet» äfven vissa belopp, som ej kunna hänföras till postinspektionernas resekostnader.

För att erhålla en korrekt siffra i fråga om sistberörda resekostnader för år 1903, bör därför från det af herrar Statsrevisorer angifna belopp dragas kostnaden för *dels* järnvägspostpersonalens tjänsteresor, *dels* ock två postmästares tjänsteresor.

Af återstoden belöper,

för undertecknad, 2,760 kronor 90 öre, däraf 453 kronor 50 öre för resor utom distriktet.

för min vikarie i egenskap af t. f. postinspektör 2,636 kronor 4 öre, däraf 46 kronor för resor utom distriktet, samt

för vederbörande vid postinspektionen anställde kontrollör och andra biträdande tjänstemän därstädes 978 kronor 50 öre.

Med postinspektörs tjänsteresor till och från fasta postanstalter kombineras i regel, ehuru sådan kombination, då den i allt fall är känd af Kungl. Generalpoststyrelsens revisorer, ej pläгат angifvas i reseräkningarna, inspektion af järnvägspostkupéer. Några särskilda tjänsteresor för inspektion af ambulanta postanstalter medhinnas nämligen under nuvarande förhållanden sällan eller aldrig, så önskvärdt detta än är, särskildt under vissa månader af året, då, i anledning af värneplikts fullgörande eller semester, ett afsevärdt antal af den med postkupégörömål förtrogna, fast anställda personalen måste ersättas af reservpersonal, som gifvetvis, på grund af sin mindre vana vid görömlen, är i större behof af upplysningar och råd i tjänsten.

Af distriktets järnvägspostkupéer framgå 20 å statens och 43 å enskilda järnvägar.

Till distriktet hörande statens järnvägar uppgå i längd till 680 kilometer och enskilda järnvägar till 1,694 kilometer.

Jag och min vikarie hafva under år 1903 under tjänsteresor med järnväg färdats sammanlagdt 28,095 kilometer inom distriktet, däraf 9,939 på statens och 18,156 på enskilda järnvägar.

Af distriktets postkontor kunna endast en tredjedel besökas med anlåtande, såsom uteslutande kommunikationsmedel, af statens järnvägar.

I fråga om anledningen därtill att särskilda resor under år 1903 af mig företagits den 20 Maj till Filipstad, den 25 Maj till Uddevalla och den 28 Maj till Vänersborg, hvilka resor synts herrar Statsrevisorer hafva bort sammanslås till en enda resa, får jag vördsammast meddela:

att resan till Filipstad företogs från Stockholm efter föregående förrättning hos Kungl. Generalpoststyrelsen;

att behof af inspektionsförrättning vid ifrågavarande tillfälle förelåg dels i Filipstad, dels ock inom postkupéexpedition å linjen Filipstad—Göteborg, hvarför jag från Stockholm tog omvägen öfver Värmland, i ändamål att därigenom inbespara en särskild, för postverket dyrare resa från Göteborg till Värmland och åter;

att, om behof af tjänsteresa till Uddevalla förelegat samtidigt med resan från Filipstad till Göteborg, jag, jämväl för vinnande af tid, alldeles gifvet besökt förstberörda ort på återvägen till Göteborg;

att ifrågavarande resa till Uddevalla emellertid påkallades af framställning eller anmälan, som inkom till postinspektionen först efter det resan från Stockholm öfver Filipstad till Göteborg var avslutad; samt

att resan till Vänersborg jämväl tillkom af anledning, som blef känd först efter det Uddevallaresan avslutats.

Beträffande herrar Statsrevisorers uppfattning, att enskilda järnvägar i vidsträcktare mån än nödigt användts för besök å orter, dit resa kunnat i sin helhet eller delvis företagas å statens järnvägar, får jag vördsammast förklara, att vid tillfällena, där för besök af fast postanstalt valfrihet funnits att resa å statens eller enskild järnväg, det sistnämnda befordringsmedlet användts endast då behof samtidigt förelegat att inspektera å enskild järnväg framgående järnvägspostkupé, eller då tidsvinst därigenom uppstått; tillåtande jag mig i öfrigt hänvisa till ofvan anförda siffror, hvilka torde innefatta nöjaktig förklaring härutinnan med afseende å *dels* det stora antalet järnvägspostkupéer, hvilka framgå å enskilda järnvägar, *dels ock* postinspektörs skyldighet att, så ofta ske kan och nödigt finnes, inspektera järnvägspostkupéer.

Genom att företaga en resa från Kil å enskilda banor öfver Lukvika och Tillberga till Stockholm blef det mig möjligt att för första gången efter åtskilliga år inspektera uppgående postkupéexpeditionen 96 (Åmål — Filipstad) beträffande dess verksamhet norr om Kil, en förrättning, som vid det tillfället särskildt var behöflig med hänsyn därtill, att vissa önskemål i afseende å postutväxling med ifrågavarande kupé förelågo till postinspektionens afgörande. Denna inspektion hade, på annat sätt anordnad, vållat postverket större kostnad.

Med afseende slutligen å herrar Revisorers uttalande, att biljettkostnader förekommit för fyra af mig företagna resor mellan Stockholm och Göteborg på Bergslagernas järnväg, å hvilken, enligt hvad herrar Statsrevisorer inhämtat, »vederbörande postinspektörer åtnjuta s. k. stående fribiljetter», tillåter jag mig vördsammast, utöfver hvad jag, beträffande två af dessa resor, i det föregående redan anført, meddela, att jag visserligen sedan lång tid tillbaka utan därom gjord framställning tilldelats fribiljetter för resa icke allenast å Bergslagernas järnväg utan äfven å flertalet andra enskilda järnvägar inom västra postdistriktet. Dessa biljetter äro emellertid, enligt hvad jag erfarit, ej ämnade att bespara postverket utgifter, utan äro fast hellre att betrakta såsom helt och hållet personliga. Att denna min uppfattning delas af herrar Statsrevisorer

torde, att döma af de ordalag, i hvilka föreliggande af herrar Statsrevisorerers uttalande är affattadt, ock kunna förutsättas.

Beträffande ifrågavarande biljetter tillåter jag mig, såsom stöd för min nyss uttalade uppfattning, ytterligare anföra,

att, då Post- och Telegrafkommittén hade att föreslå aflöning för postinspektörerna, en af kommitténs ledamöter tillsport mig, huru stor inkomst jag haft i behållning af mina tjänsteresor, samt därpå erhållit besked,

att samme ledamot en tid därefter å ett för posttjänstemän utlyst möte i Stockholm meddelat de närvarande, att kommittén ansett postinspektörernas aflöning böra bibehållas oförändrad »på grund af de särskilda förmåner postinspektörerna åtnjöto», hvarmed ej kunde afses annat än ifrågavarande biljetter,

att postinspektörernas reseräkningar, som bekant, granskas å Kungl. Generalpoststyrelsens revisionsbyrå samt

att, då revisionsanmärkning i berörda hänseende icke afhörts, det torde få anses ställt utom hvarje tvifvel, att vederbörande postinspektör i västra postdistriktet för resor å enskilda järnvägar under år 1903 icke debiterat postverket högre belopp än det, hvartill han varit lagligen berättigad.

Under den förhoppning, att jag i det föregående lyckats nöjaktigt förklara de västra postdistriktet berörande förhållanden, hvilka påkallat herrar Statsrevisorerers uppmärksamhet, tillåter jag mig slutligen vördsammast uttala den åsikten, att, om på Kungl. Generalpoststyrelsens föranstaltande biljetter för resa å enskilda järnvägar skola för postinspektörerna anskaffas, besparingen för postverket torde blifva illusorisk, äfven för den händelse att dylika kunna erhållas utan vederlag.

Därest — såsom jag, efter hvad Kungl. Styrelsen af det föregående täcktes finna, har anledning antaga — postinspektörernas aflöning blifvit föreslagen till nuvarande belopp på grund af Post- och Telegrafkommitténs kännedom om nämnda tjänstemäns förmån i fråga om personliga fribiljetter å vissa enskilda järnvägar, torde det nämligen befinnas skäligt och rättvist att, i sammanhang med borttagandet af denna förmån, postinspektörernas aflöning i motsvarande mån höjes.»

I ofvannämnda tjänstememorial af den 12 sistlidne januari har vederbörande revisor i generalpoststyrelsen anfört, att enligt revisorns åsikt

postinspektören O. Schütz, vid företagande af de resor och förrättningar, hvilka afsåges i anmärkningen, icke handlat i strid mot Kungl. Maj:ts nådiga bref till generalpoststyrelsen den 28 oktober 1892 angående inrättande af postinspektioner, däri uttryckligen anbefalldes, att alla postkontor skulle minst en gång årligen och i öfrigt, så ofta omständigheterna kunde därtill föranleda, inspekteras och inventeras samt att å järnvägar inom distriktet framgående postkupéexpeditioner och postiljonskupéer skulle, så ofta ske kunde och nödigt befunes, inspekteras.

Ehuru något öfvervakande från postrevisionens sida, huru postinspektörernas tjänsteresor borde anordnas, icke lätteligen låte sig göra — när postinspektörernas göromål för tillfället och därvid särskildt förekommande omständigheter oftast vore bestämmande i detta hänseende, men på afstånd svåra att bedöma, samt det dessutom kunde dragas i tvifvelsmål, på grund af vunnin erfarenhet, (t. ex. Ljusdal), huruvida det vore lämpligt och gagneligt, att inventering och inspektion företoges i följd å närliggande postkontor — så hade postrevisionen dock vid sitt granskningsarbete ständigt haft uppmärksamheten riktad äfven på denna omständighet, men därvid icke funnit skäl till anmärkning beträffande postinspektören Schütz's sätt att anordna sina tjänsteresor.

Postinspektörernas skyldighet, att, så ofta ske kunde och nödigt befunes, inspektera postkupéerna, nödgade dem ofta att många gånger under året befara en och samma banlinje, och då statsrevisorerna icke funnit något anmärkningsvärdt däri, att statsbanorna ofta befarits och kupéerna där ofta inspekterats, hade de icke heller bort finna det vara särskildt anmärkningsvärdt, att postinspektören Schütz fullgjort sin plikt i detta hänseende äfven beträffande de enskilda banlinjerna inom västra postdistriktet. Icke heller i detta hänseende hade postrevisionen vid sitt granskningsarbete funnit anledning till befogad anmärkning.

Det låge i naturen af postinspektörs befattning, att innehafvaren skulle hålla oafslätlig vaksamhet öfver posttjänsten inom distriktet och i all synnerhet inom de rörliga postanstalterna, hvilkas närmaste chef han vore. Men resultatet af hans vaksamhet blefve långtifrån önskvärdt, därest hans resor anordnades efter sådan plan, att han af sparsamhet besökte postanstalterna i viss ordning efter deras inbördes läge och sålunda beredde vederbörande tillfälle att göra nödiga förberedelser för inventeringar utan anmärkning, eller att han af grannlaghetsskäl undveke postkupéerna å de enskilda banlinjerna.

Den af revisorerna uttalade mening, att ändring bör vidtagas i gällande resereglemente i syfte att, då ämbets- och tjänsteman på grund af sin befattning i statens tjänst tilldelas fribiljett för resa å enskild järnväg, han vid sådan resa icke må äga rätt att uppbära ersättning för biljett, mot hvilken mening generalpoststyrelsen förklarar sig icke hafva något att erinra, anser sig utskottet böra biträda.

Likaledes vill utskottet ansluta sig till revisorernas jämväl af generalpoststyrelsen jämväl godkända förslag, att generalpoststyrelsen borde träffa öfverenskommelse med de enskilda järnvägarnas styrelser om tillhandahållande af fribiljetter för postinspektörerna, hvilka biljetter då komma att genom generalpoststyrelsen tillställas vederbörande.

På grund häraf och under erinran, att, på sätt i det vid den till nästlidet års statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 12 januari 1904 meddelas, i koncessioner rörande enskilda järnvägar numera intages föreskrift, att länsmän eller tillsyningsmän för allmänna ordningens upprätthållande äga att, hvar inom sitt tjänstgöringsområde, åtnjuta fria resor å järnvägen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande,
dels huruvida icke ändring borde vidtagas i gällande resereglemente i syfte att, då ämbets- och tjänsteman på grund af sin befattning i statens tjänst tilldelas fribiljett för resa å enskild järnväg, han vid sådan resa icke må äga rätt att uppbära ersättning för biljett, samt
dels huruvida icke generalpoststyrelsen må erhålla uppdrag att träffa öfverenskommelse med de enskilda järnvägarnas styrelser om tillhandahållande af fribiljetter för postinspektörerna.

§ 4.

(Rev. ber. pag. 136; utl. pag. 550).

Enligt hvad i revisionsberättelsen under postverket vidare förmäles hade revisorerna, som besökt det gamla posthuset vid Rödbodtorget, funnit, att denna byggnad för närvarande, med undantag af några till generalstabens disposition för tillfället ställda rum, stode obegagnad. Det hade visserligen blifvit upplyst, att under närmaste tiden några lokaler därstädes

Ang. dispositionen af lokalerna i det gamla posthuset vid Rödbodtorget.

skulle tills vidare upplåtas för utrikes postpaketexpeditionen. Då emellertid i posthusets omedelbara närhet för postverkets räkning förhyrdes en lägenhet, för hvilken erlades 5,500 kronor i årlig hyra, hade det ådragit sig revisorerernas uppmärksamhet, att ej i stället det obegagnade gamla posthuset användes för ändamålet.

I häröfver den 23 december 1904 afgifvet utlåtande har generalpoststyrelsen erinrat, hurusom styrelsen redan i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t den 22 december 1896 i fråga om anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm ställt i utsikt behovet af att vid centralpostkontorets förflyttning från posthuset vid Rödbodtorget inrätta ett nytt filialpostkontor för tillgodoseende af de korrespondenters intressen, hvilka för sin post anlidade centralpostkontoret.

När så tiden för det nya posthusets tagande i bruk började att närma sig, hade generalpoststyrelsen ingått med en skrifvelse till Kungl. Maj:t den 14 november 1902. Häri hade styrelsen framhållit önskvärdheten däraf, att efter centralpostkontorets förflyttning till nya posthuset en postanstalt fortfarande blefve förlagd ungefär på samma plats, där detta postkontor då vore beläget, och att för sådant ändamål där inrättades ett filialpostkontor. Och enär, såvidt generalpoststyrelsen hade sig bekant, beslut då ännu icke fattats rörande det sätt, hvarpå posthuset vid Rödbodtorget efter generalpoststyrelsens och centralpostkontorets förflyttning därifrån komme att användas, hade generalpoststyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes medgifva, att vid tiden, då centralpostkontoret förflyttades till nya posthuset vid Vasagatan, ett filialpostkontor måtte få öppnas invid Rödbodtorget, samt att såsom lokal för detta filialpostkontor måtte få användas så stor del af de å nedre botten i posthusbyggnaden vid nämnda torg befintliga lokaler, som visade sig af behovet påkallad, med postverket lämnad rätt att disponera dessa lokaler, så länge ej beslut fattats, att desamma skulle för annat statens ändamål tagas i anspråk.

Enligt bref till generalpoststyrelsen den 12 december 1902 hade Kungl. Maj:t funnit godt förklara, att hinder icke mötte för generalpoststyrelsen att å tid, som styrelsen ägde bestämma, inrätta bland annat ett filialpostkontor att förläggas i trakten af Rödbodtorget, hvaremot Kungl. Maj:t lämnat framställningen om rätt för generalpoststyrelsen att till lokal för sistnämnda postkontor använda lägenheter i posthuset vid Rödbodtorget utan bifall.

Vid sådant förhållande hade generalpoststyrelsen den 29 juni 1903 beslutit att för det blifvande filialpostkontoret förhyra en del af den då

till paketexpedition använda lokal å nedre bottnen af det akademien för de fria konsterna tillhöriga huset vid Rödbodtorget samt i detta hänseende upprättat hyreskontrakt gällande under fem års tid, räknadt från och med den 1 oktober 1903.

Ehuruväl, med anledning af Kungl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition om upplåtande till arméförvaltningen af förra posthuset vid Rödbodtorget, beslut torde komma att fattas om denna fastighets disposition för annat ändamål än postverkets, har utskottet dock, då det af revisorerna framhållna förhållandet synes ägnadt att ådraga sig uppmärksamhet, velat hvad i ärendet förekommit för Riksdagen omförmåla.

Öfverintendentsämbetet.

§ 5.

(Rev. ber. pag. 210; utl. pag. 567).

I revisionsberättelsen under öfverintendentsämbetet meddelas, hurusom genom kungl. bref den 11 december 1830, med anledning af att de kungl. personer, som vistades å Drottningholms och Haga lustslott, ofta färdades å vägen mellan dessa slott, blifvit förordnad, att en viss del af denna väg, som vore i bristfälligt skick, skulle iståndsättas samt att kostnaden därför och för vägdelens underhåll skulle utgå af anslaget för allmänna byggnader i landsorterna; och skulle kammarkollegium i behörig ordning om de nödiga förbättringarna å vägen göra anmälan för att i det af kollegiet årligen afgifvande generalsammandrag öfver dispositionen af samma anslag upptagas.

Ang. indragning af anslaget till underhåll af en mellan Haga och Drottningholms lustslott ledande väg.

Sedan förvaltningen af förenämnda anslag enligt kungl. brefvet den 6 mars 1849 öfverflyttats till öfverintendentsämbetet, utbetalades från detta ämbetsverk underhållskostnaderna för ifrågavarande väg, hvilken, enligt hvad revisorerna inhämtat, utgår från Bällsta bro och löper förbi Kratsboda, torpet Rifvan och Ulfunda samt utmynnar vid torpet Löfåsen å vägen mellan Stockholm och Drottningholm; och hade de för omförmålda ändamål under revisionsåret från anslaget till byggnader och reparationer bestridda kostnader uppgått till sammanlagdt 2,348 kronor 79 öre.

Då sådan anledning, som år 1830 föranledt statsverkets öfvertagande af ifrågavarande vägs underhåll, numera icke förelåge, men däremot, för den händelse vägen fortfarande vore för landtrafiken behöflig, den borde af de väghållningsskyldiga underhållas, hade revisorerna velat ifrågasätta, huruvida icke den för berörda ändamål hittills utgående utgift borde för framtiden statsverket besparas.

I häröfver den 10 sistlidne januari afgifvet utlåtande har öfverintendentsämbetet förklarat, att ämbetet så mycket mindre hade något att för sin del erinra mot att förändrade bestämmelser beträffande underhållet af ifrågavarande vägstycke blefve i den riktning, revisorerna angifvit, meddelade, som därigenom ett icke oafsevärdt belopp af det till ämbetets förfogande ställda och ständigt strängt anlitate anslaget till byggnader och reparationer kunde årligen blifva för de med samma anslag egentligen afsedda ändamål tillgängligt.

Då utskottet delar den af revisorerna i föreliggande fråga uttalade mening, hvilken äfven blifvit af öfverintendentsämbetet biträdd, får utskottet för vinnande af det utaf revisorerna åsyftade ändamål hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke den från det å sjunde hufvudtiteln uppförda anslaget till byggnader och reparationer hittills utgående utgift för underhåll af viss del af vägen mellan Drottningholms och Haga lustslott må kunna för framtiden besparas.

---

§ 6.

(Rev. ber. pag. 476—480.)

Ang. förslags-
anslagens öf-
verskridande.

I anledning af de betydliga belopp, hvarmed förslagsanslagen under senare åren öfverskridits, hafva revisorerna i berättelsen intagit en tabell, utvisande nettobristen för förslagsanslagen under femårsperioden 1899—1903.

Till närmare belysande af denna tabell har utskottet låtit uppgöra bilagda sammandrag af de förslagsanslag, å hvilka brister uppkommit under åren 1899—1903 och hvilka finnas i 1905 års riksstat uppförda.

Summan af de belopp, hvarmed förslagsanslagen öfverskridits under år 1903, upptages i revisorernas ofvannämnda tabell till 8,512,386 kronor 2 öre. Om från denna summa drages bristen i det från riksgäldskontoret utgående anslaget till riksdags-, revisions- och kyrkomöteskostnader, 5,941 kronor 68, uppkommer ett belopp af 8,506,444 kronor 34 öre, som i det närmaste öfverensstämmer med den i statsrådsprotokollet för finansärenden den 14 januari 1905 angifna brist för nämnda år i samma anslag, eller 8,506,674 kronor 37 öre. Enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, hade å dessa anslag uppkommit besparingar å 681,445 kronor 35 öre, så att nettobristen å förslagsanslagen belöpte sig till 7,825,229 kronor 02 öre.

I pröfnigen af statsverkets behof bör naturligtvis ingå att, i den mån sådant låter sig verkställa, i trots af att riksstaten skall regleras tämligen lång tid, innan den träder i tillämpning, bestämma anslag för vissa löpande utgifter, hvilka dock utan hinder af därtill afsedda medels möjliga otillräcklighet under finansåret måste bestridas, såvida statsförvaltningen skall hafva sin jämna gång. För tillgodoseende af de kraf, som härutinnan ställas på statsregleringen, hafva åtskilliga anslagsposter måst erhålla naturen af förslagsanslag och de hafva också alltifrån upprättandet af riksstaten för år 1841 varit afven till namnet såsom sådana erkända. Uppenbart är likväl, att ju närmare man vid uppgörandet af statsregleringen kan komma den blifvande verkligheten i fråga om de belopp, som kunna visa sig erforderliga, dess bättre skall riksstaten ställa sig.

Visserligen torde en och annan härvid befara, att, om förslagsanslaget sättes i någon mån högt, sådant skulle kunna menligt inverka på hushållningen med de anvisade medlen, men då rättighet i alla händelser är vederbörande medgifven att öfverskrida de vanliga förslagsanslagen — om sådana med begränsningstillägget *högst* är här ej fråga — med mindre eller större belopp, lär det, såsom ock erfarenheten visar, ligga mindre vikt därpå, om själfva siffran fastställts låg eller bibehålles vid ett minimum.

Däremot förefinnes i det afseendet en annan fara, nämligen för uppkomsten af brist i statsregleringen. Väl kan en dylik brist för tillfället utan svårighet blifva täckt, men den inverkar tydligtvis alltid skadligt på en kommande reglering, och olägenheterna häraf skola, såsom lätt inses,

tillväxa i samma mån man vid statens fastställande håller sig till siffror, som förr kunnat vara riktiga, men småningom förlorat egenskapen att vara grundade på utrönade sakförhållanden och endast äro ett minne från gångna tider, mera missledande än vägledande.

Förhållandet hos oss är i själfva verket så beskaffadt, att bristerna i förslagsanslagen tillväxt år ifrån år. 1894 års statsreglering utvisade en nettobrist å förslagsanslagen af 1,051,371 kronor 86 öre och för 1903 belöpte sig bristen till 7,825,229 kronor 2 öre, d. v. s. hade blifvit mer än sjudubbelt så stor. Förstnämnda år var förslagsanslagens totalbelopp i staten upptaget till 26,263,854 kronor 48 öre, nettobristen således omkring 4 procent. Densamma uppgick för 1903 till omkring 20 procent af totalbeloppet förslagsanslag, 38,639,926 kronor, och procenttalet i förhållande till hela budgeten för de ifrågavarande åren var respektive något öfver 1 och omkring 4,5.

Också har statskontoret ej underlåtit att erinra om faran af förslagsanslagens knapphet. I sitt den 11 december 1902 afgifna yttrande i fråga om inkomstberäkningen för 1904 säger detta ämbetsverk, bland annat, följande: »Därest vid sjunkande statsinkomster öfverskotten å de särskilda inkomstitlarna varda mindre, kommer nettobristen å förslagsanslagen att hafva ett i hög grad menligt inflytande å statsregleringen, hvadan statskontoret ansett sig böra å förhållandet fästa Eders Kungl. Maj:ts synnerliga uppmärksamhet.»

Statskontoret har härmed berört en annan sida af statsregleringen. I själfva verket skulle stegringen af förslagsanslagens effektiva belopp långt utöfver det beräknade hafva för länge sedan måst föranleda brist i statsbudgeten, om ej de ökade utgifterna funnit motvikt i stegrade inkomster. Härvid bör dock väl märkas, att det ena förekommit alldeles oberoende af det andra, ehuru samtidigt. Vid sådant förhållande gifves det uppenbarligen ingen säkerhet för att den brist, som, i händelse förslagsanslagen bibehållas vid nuvarande, oaktadt vissa enstaka höjningar dock allt fortfarande för låga belopp, måste uppkomma, och det för hvart år i högre grad, kan blifva betäckt af motsvarande eller ännu större öfverskott å vissa skattetitlar. Tillfälliga mindre gynnsamma konjunktioner kunna nämligen välla, att de verkliga inkomsterna understiga eller nätt och jämnt motsvara de beräknade, och i sådan händelse måste en oundviklig brist i förslagsanslagen leda till brist i statsregleringen.

Otvifvelaktigt är det visserligen, att en del förslagsanslag — såsom särskildt de för underhållskostnader och dylikt afsedda — äro af den

natur, att verkligheten mycket lätt kan gäcka äfven de mest noggranna beräkningar. Men detta är ett; ett annat är att med ledning af vunnen erfarenhet från flera föregående år försöka att räkna så noga som möjligt och bringa förslagskostnaderna intill den gräns, som ett klokt förutseende kan och bör uppdraga. Och att beträffande förslagsanslagen en grundlig undersökning i nu angifvet syfte bör företagas, framgår enligt utskottets åsikt otvetydigt af här meddelade uppgifter. Denna undersökning lär dock svåriligen kunna verkställas på annat sätt än genom Kungl. Maj:ts försorg.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning, i hvad mån de i riksstaten uppförda förslagsanslagen böra, för att bereda statsregleringen önskvärd stadga, höjas, samt därefter vid uppgörande af förslag till statsreglering vidtaga de anslagshöjningar, till hvilka undersökningen må gifva anledning.

§ 7.

(Rev. ber. pag. 481—485.)

Slutligen hafva revisorerna, under erinran att frågan om förstärkning i revisionens arbetskrafter under den senaste tiden varit föremål för såväl statsrevisorernas som Riksdagens uppmärksamhet, meddelat följande redogörelse öfver hvad i sådant afseende förekommit.

Ang. förstärkning af revisionens arbetskrafter.

Uti afgifven berättelse om den år 1886 af Riksdagens revisorer verkställda granskning af statsverkets styrelse och förvaltning under år 1885 hade revisorerna anført, att de — som för fullgörande af berörda granskningsarbete i likhet med hvad under de senast föregående åren ägt rum, fördelat sig på tre afdelningar, hvardera afdelningen bestående af fyra ledamöter, nämligen två bland de af Första Kammaren utsedda revisorerna och två bland de af Andra Kammaren valda — i afseende å ärendenas fördelning mellan de olika afdelningarna vidtagit den förändring i afseende å hvad som förut i detta hänseende iakttagits, att den förberedande granskningen af samtliga statsverkets räkenskaper öfverlämnats åt den första och andra af dessa afdelningar, under det att tredje afdelningen, som vid

föregående revisionsförrättningar fått till granskning emottaga, förutom banko- och riksgäldsverkets räkenskaper, äfven viss del af redogörelserna angående statsverket, erhållit uppdrag att uteslutande ägna sitt arbete åt den förberedande granskningen af räkenskaperna för Riksdagens verk, detta på den grund, att sistnämnda afdelning ansetts icke kunna under den korta tid, inom hvilken revisionsförrättningen borde vara afslutad, fullständigt granska räkenskaperna för Riksdagens verk, om dess tid skulle tagas i anspråk äfven för andra förberedande granskningsarbeten. Men att äfven under den sålunda vidtagna förändrade anordningen den tid, som af Riksdagens revisorer kunde ägnas åt bedömande af ifrågavarande penningverks styrelse och förvaltning, vore alltför knappt tillmätt för att kunna medgifva en tillräckligt omfattande och genomgående granskning framginge, enligt revisorernas åsikt, bland annat däraf, att, medan riksbankens förvaltning i dess helhet underkastades revision af fyra personer, hvilka under de två månader revisionsförrättningen påginge därjämte skulle ej allenast ägna en förberedande granskning åt riksgäldskontorets förvaltning utan äfven behandla de af statsrevisorernas öfriga afdelningar framställda förslag i anledning af granskningen af statsverkets förvaltning, så vore ett lika antal revisorer tillsatta för en förberedande granskning af hvart och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna, hvilka sistnämnda revisorer ägde att för revisionsarbetet använda vid afdelningskontoret i Göteborg en månad, vid afdelningskontoret i Malmö tre veckor och vid hvart och ett af de öfriga afdelningskontoren två veckor.

Den vid omförmälda revisionsförrättning gjorda fördelning af ärendena hade emellertid medfört den olägenhet, att alltför många räkenskaper hopats på hvardera af de två afdelningar, hvilka haft till uppdrag att förberedande granska statsverkets styrelse och förvaltning. Oafsedt den fortgående tillökningen i verksamheten inom Riksdagens verk, hade genom den utveckling, som oafbrutet ägt rum inom administrationens olika grenar och genom bildandet af nya institutioner, räkenskapernas omfång och antal alltjämt tilltagit och nått en sådan vidlyftighet, att ej ens den yttligaste granskning kunde ägnas dem alla. Särskildt hade revisorerna erinrat om den under de senare årtiondena tillväxande järnvägsförvaltningen, hvilken under flera år ansetts kräfvat en särskild förberedande revision.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hade revisorerna ifrågasatt, huruvida icke den ändring i gällande bestämmelser angående revisionen af stats-, banko- och riksgäldsverken borde vidtagas, att två delegationer af revisorer årligen af Riksdagen utsåges, den ena med samma antal med-

lemmar som Riksdagens nuvarande revisorer för granskning af statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning och den andra med något mindre antal ledamöter för granskning af riksbankens och riksgäldskontorets förvaltning.

Med hufvudsaklig anledning af denna revisorerernas framställning hade sedermera under hvarterdera af åren 1890, 1891, 1892 och 1893 hos Riksdagen väckts motioner i det af 1886 års revisorer ifrågasatta syfte. De två första åren hade emellertid denna fråga icke rönt någon framgång, vare sig inom konstitutionsutskottet eller inom kamrarna. Då nämnda utskott haft att vid 1892 års lagtima riksdag behandla en af herr M. Andersson i Stigen i ämnet väckt motion, hade utskottet yttrat, att det syntes helt naturligt, om i betraktande toges den betydliga utveckling såväl statsförvaltningen som riksbankens och riksgäldskontorets verksamhet vunnit under det fjärdedels sekel, som förflutit från gällande riksdagsordnings tillkomst, att den af Riksdagen genom dess revisorer utöfvade granskning af statsverkets samt riksbanks- och riksgäldsverkens styrelse och förvaltning icke längre kunde gifva ett fullt tillfredsställande resultat. »Särskildt», hade utskottet vidare anfört, »torde det med revisionens nuvarande sammansättning och den för granskningen tillmätta korta tid icke vara möjligt för revisorerne att öfver förvaltningen af Riksdagens verk utöfva en tillräckligt omfattande kontroll; och torde det därför vara nödigt att, för så vidt icke revisorerernas verksamhet skall blifva alltför ytlig, söka tillföra revisionen större förmåga att behörigen fylla sitt ändamål än den nu äger. Härvid har utskottet icke kunnat undgå att i första hand fästa sin uppmärksamhet vid det inom revisionen nu rådande arbetssättet. Till befordrande af revisionsförrättningarnas skyndsamma gång sammanträda revisorerne på afdelningar, som hvar för sig åt ärendena ägna en förberedande behandling, men alla frågor om anmärkningar och anmälanden skola alltid slutligen in pleno föredragas och afgöras. Då det emellertid för bedömandet af riksbankens och riksgäldsverkets förvaltning fordras i någon måu andra insikter än som i allmänhet krävas för granskning af statsverkets tillstånd och förvaltning, kan ett sådant förfaringssätt icke annat än framstå såsom en oegentlighet, ty utom den onödiga omgång och tidsutdräkt samt försvarande af revisionsarbetet i dess helhet, som härigenom otvifvelaktigt alltid åstadkommes, måste det anmärkta arbetssättet i de flesta fall hafva till följd, att vid ärendenas behandling in pleno flertalet revisorer komma att deltaga i anmärkningar eller framställningar om förhållanden, hvarmed de icke kunnat eller åtminstone icke haft tillfälle att göra sig förtrogna. Utskottet finner fördenskull inrättandet, på sätt 1886

års revisorer ifrågasatt och herr Andersson i sin förevarande motion föreslagit, af en särskild revision för granskning af riksbanks- och riksgäldsverkens styrelse och förvaltning vara både högst nödigt och nyttigt. Med afseende å sistnämnda gransknings vikt och omfattning synes antalet af dessa revisorer icke kunna sättas lägre än till sex.»

På det att, i enlighet med hvad sålunda framhållits, en särskild revision af Riksdagens verk skulle kunna anordnas och likväl tillräckliga krafter förbehållas för granskning af statsverkets räkenskaper och förvaltning, hade utskottet funnit att hela antalet af Riksdagens revisorer borde ökas. I afseende å vidden af denna ökning hade utskottet ansett att ledamöternas antal i den revision, som skulle hafva till föremål att granska statsverkets räkenskaper och förvaltning, borde bestämmas till tolf, eller så stort antal att revisorerna lämpligen kunde fördela sig på tre afdelningar, och att därutöfver, såsom ofvan nämnts, sex revisorer skulle tillkomma för riksbanken och riksgäldskontoret. Genom en sådan tillökning i arbetskrafter skulle, enligt utskottets åsikt, revisionen sättas i stånd att med större uppmärksamhet, än dittills kunnat ske, följa förvaltningens gång äfvensom att inom dess olika grenar gifva uppslag till förbättringar, allt till väsentligt gagn för det allmänna.

I afseende å antalet suppleanter för Riksdagens revisorer hade utskottet ansett, att detta lämpligen borde bestämmas till sex för revisorerna af statsverket och till fyra för revisorerna af riksbanks- och riksgäldsverken.

Det af utskottet i enlighet härmed framställda förslag hade emellertid i Första Kammaren förkastats utan votering, under det att i Andra Kammarne utskottets förslag utan diskussion antagits.

Alldeles enahanda förslag som det af konstitutionsutskottet år 1892 tillstyrkta och af Andra Kammaren antagna hade framlagts vid 1893 års riksdag af herr A. V. Ljungman i motion inom Andra Kammaren. Detta förslag hade ånyo förordats af konstitutionsutskottet, men rönt inom Riksdagens kamrar samma öde som år 1892.

Vid 1895 års riksdag hade herr Ljungman i motion inom Andra Kammarne framlagt ett förslag, hvilket afsett att vinna det eftersträfvade målet att åstadkomma en förstärkning af revisorernas granskningsförmåga uteslutande genom en ökning af revisorernas antal.

Uti sitt utlåtande häröfver hade konstitutionsutskottet yttrat, att då, enligt hvad utskottet funnit, en af de förnämsta orsakerna till den utgång förevarande fråga fått, åtminstone vid riksdagarna 1892 och 1893, torde hafva varit det starka motstånd, som förslaget om inrättande af två från

hvarandra skilda revisioner städse mött inom Första Kammaren, föreställde sig utskottet, att ett förslag af sådan beskaffenhet som det 1895 af herr Ljungman i ämnet framställda skulle hafva större utsikt till framgång inom Riksdagens båda kamrar än de förslag, som förut i frågan blifvit väckta; och som utskottet funne det vara synnerligen önskvärdt, att Riksdagen inom en snar framtid beredde sina revisorer möjlighet att kunna på ett både för det allmänna och för dem själfva mera tillfredsställande sätt, än som under nuvarande förhållanden kunde ske, fullgöra sitt ansvarsfulla förtroendeuppdrag, tvekade utskottet icke att uttala sig till förmån för ett förslag, hvilket utskottet ansåge vara ägnadt att i afsevärd grad för revisorerna underlätta ett verksamt granskningsarbete. Motionären hade med hänsyn till förhållandet under ständsrepresentationens tid föreslagit, att revisorernas antal skulle ökas till tjugufyra, men utskottet ansåg det vara för det afsedda ändamålet tillräckligt, att nämnda antal bestämdes till aderton, eller så stort att vid de förberedande granskningsarbetena statsverkets revisorer kunde fördela sig på tre afdelningar med fyra ledamöter i hvarje samt de återstående sex revisorerna måtte kunna ägna sig åt den viktiga och omfattande granskningen af riksbanks- och riksgäldsverkens styrelse och förvaltning.

Antalet suppleanter för Riksdagens revisorer borde, enligt utskottets åsikt, jämväl ökas; och hade utskottet ansett detta antal lämpligen kunna bestämmas till åtta, såsom i herr Ljungmans motion föreslagits.

Utskottets i enlighet härmed framställda förslag hade af Första Kammaren afslagits med 78 röster emot 39, hvilka afgifvits för bifall till detsamma, hvaremot Andra Kammaren utan diskussion bifallit förslaget.

Vid 1896 års riksdag hade detta förslag i oförändradt skick ånyo framställts i en af herr S. Nordström inom Andra Kammaren väckt motion och hade jämväl nu af konstitutionsutskottet tillstyrkts, men af Första Kammaren afslagits med 67 röster mot 46, som afgifvits för bifall till förslaget. Andra Kammaren hade bifallit detsamma efter diskussion.

Då, med hänsyn till den alltjämt fortgående tillökningen i verksamheten inom statsverkets äldre administrativa verk samt tillkomsten af flera nya med vidlyftiga arbetsfält, det i 1866 års riksdagsordning bestämda antalet statsrevisorer under nuvarande förhållande utan tvifvel, såsom redan 1886 års statsrevisorer påpekat, måste anses alltför ringa för att revisorerna skulle kunna på ett tillfredsställande sätt granska den alltmer sig utvidgande medelsredogörelsen, hade revisorerna ansett sig böra ånyo fästa Riksdagens uppmärksamhet på ifrågavarande förhållande.

I betraktande af statsverkets alltjämt vidgade medelsförvaltning synes det utskottet angeläget, att den af revisorerna ånyo berörda frågan om ökning af statsrevisionens arbetskrafter må tagas i öfvervägande, hvadan utskottet, som det visserligen icke tillkommer att i detta ämne framlägga förslag, velat förhållandet för Riksdagen

anmäla.

---

§ 8.

Hvad i öfrigt blifvit af revisorerna anmaldt och erinradt, har utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandlingen af de utgiftsanslag revisorernas framställning berört, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara af vederbörandes utlåtande nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vikt, att, oaktadt förklaringen icke varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandena föranledas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 11 april 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Sammandrag af de forslagsanslag, å hvilka och hvilka finnas i 1905

	År 1899.
Ordinarie staten.	
<i>Andra hufvudtiteln.</i>	
Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifter allmängörande	6,000
Fångvården:	
Fångars vård och underhåll	1,042,375
Ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anställda ämbets- och tjänstemän	65,000
höjdes 1904*) till 75,000.	
Medikolegala besiktningar	12,000
Rese- och traktamentspenningar	18,000
Ersättning åt domare, vittnen och parter	135,000
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	64,262
<i>Fjärde hufvudtiteln.</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet	5,985
Ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarne	41,911
höjning 1905 till 71,197; förslag 1906: 72,069.	
Ålderstillägg	30,000
höjdes 1905 till 39,700; förslag 1906: 40,700.	
Rese- och traktamentspenningar	164,376
föreslagen höjning 1906 till 195,000.	
Volontärskolor	158,345
föreslagen minskning 1906 till 130,000.	
De värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m.	—
höjning 1905 till 2,075,693.	
Arméns mathållning	—
höjdes 1905 till 5,651,221; förslag 1906: 5,605,445.	
Furagering af arméns hästar	—
höjdes 1905 till 2,061,852; förslag 1906 till 2,154,593.	
<i>Femte hufvudtiteln.</i>	
Naturaunderhåll åt personal vid flottan	419,870
höjdes 1905 till 757,155; förslag 1906 till 1,042,080.	
Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför	350,000
Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap	—
höjdes 1904 till 249,397; förslag 1906 till 253,383.	

*) Med de i texten förekommande årtalen 1904 och 1905 afses riksstaterna för nämnda år och med 1906 Kungl. Maj:ts förslag i innevarande års statsverksproposition.

brister uppkommit under åren 1899—1903
års riksstat uppförda.

A n s l a g.				B r i s t e r.				
År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1899.	År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.
6,000	6,000	6,000	6,000	693 ⁷⁵	856 ²⁵	1,175	1,562 ⁵⁰	1,668 ⁷⁵
1,042,375	1,042,375	1,039,145	1,039,145	34,442 ¹⁴	96,997 ²⁸	108,682 ⁰¹	124,209 ²¹	154,539 ⁵⁴
65,000	65,000	65,000	65,000	7,897 ⁵⁹	11,567 ⁰⁴	12,088 ⁹⁶	13,374 ⁶⁹	12,061 ⁷²
12,000	12,000	12,000	12,000	8,685 ⁸³	9,620 ⁶¹	8,555	5,955 ⁸⁴	5,167 ⁴⁶
18,000	18,000	18,000	18,000	6,141 ⁷⁷	486 ⁴⁵	4,337 ⁶⁰	5,826 ⁸⁷	Besp. —
135,000	135,000	135,000	135,000	31,111 ⁸⁴	17,979 ⁵⁶	17,503 ⁷⁰	37,371 ⁴⁸	37,566 ⁸⁷
64,262	64,262	64,262	64,307	30,410 ¹⁶	50,263 ²⁷	42,262 ⁵¹	65,034 ²⁸	47,597 ⁶¹
6,037	6,015	9,042	9,032	3,341 ⁷⁹	3,018 ³⁴	3,904 ²¹	2,706 ¹⁷	3,078 ⁹⁷
41,911	43,176	51,865	68,592	—	23	—	—	Besp. —
30,000	30,000	32,600	37,500	5,583 ³⁴	4,658 ³²	3,066 ⁶⁸	766 ⁶¹	Besp. —
164,376	164,376	164,376	164,376	13,424 ⁴⁵	29,514 ⁶⁶	15,732 ¹⁷	51,212 ³⁹	53,494 ³⁶
158,345	158,345	158,345	158,345	235,709 ⁵²	220,113 ²⁶	193,590 ⁵⁴	70,241 ⁰³	Besp. —
—	—	1,464,071	1,563,980	—	—	—	956,306 ⁷⁵	254,840 ⁸⁹
—	—	3,966,143	4,242,600	—	—	—	684,314 ⁷⁰	510,404 ¹¹
—	—	1,611,203	1,623,342	—	—	—	252,135 ⁹³	255,555 ⁰⁶
419,870	483,000	537,286	596,065	156,303 ⁴⁰	150,416 ⁷¹	281,345 ⁹¹	287,954 ⁶³	415,125 ¹⁸
350,000	350,000	350,000	780,000	213,091 ⁶⁷	360,014 ⁹⁵	514,848 ²⁶	224,037 ⁹⁷	679,891 ¹⁸
—	—	226,621	226,621	—	—	—	—	16,276 ⁴²

	År 1899.
Kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning där för höjdes 1904 till 290,000.	—
Ålderstillägg	32,000
sänktes 1905 till 27,700.	
Rese- och traktamentspenningar	23,500
höjdes 1905 till 31,450; föreslagen höjning för 1906 till 34,100.	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	46,944
höjdes 1904 till 122,795 och 1905 till 132,096; 1906 förslag 141,517. 50.	
Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-meteorologiska byrån	13,000
<i>Sjätte hufvudtiteln.</i>	
Bidrag till extra provinsialläkares aflönande	12,000
Till bestridande af kostnader för allmän hälso- och sjukvård	145,000
Hospitals underhåll	900,000
höjdes 1905 till 1,450,000; förslag 1906 till 1,950,000.	
Ålderstillägg	239,000
Rese- och traktamentspenningar	43,000
höjdes 1905 till 50,000.	
Postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser	400,000
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	219,712
höjdes 1905 till 285,751.	
<i>Sjunde hufvudtiteln.</i>	
Stämpelkostnader	174,000
höjdes 1904 till 234,000.	
Kostnader för allmänna bevilningens uttaxering	140,000
Omkostnader för kontrollverket	10,500
Tullverket	2,713,000
höjdes 1905 till 3,849,000; förslag 1906 till 3,852,100.	
Ersättning till städerna för mistad tolag	2,100,000
Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm	30,000
Städers friheter	21,590
Kontroll å tillverkningsafgifter	450,000
höjdes 1904 till 750,000.	
Restitutioner	75,000
Ålderstillägg	45,000
Rese- och traktamentspenningar	20,000
föreslagen höjning 1906 till 22,269.	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	36,810
<i>Ättonde hufvudtiteln.</i>	
Lappmarks ecklesiastikverk	55,000
Universiteten	162,700
Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar	45,000
Lönetilskott åt lärare vid folkskolor och småskolor	4,570,000
höjning 1905 till 6,350,000.	
Understöd åt folkhögskolor	55,000

A n s l a g.				B r i s t e r.				
År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1899.	År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.
—	—	—	220,000	—	—	—	—	58,305 ⁸⁴
37,000	37,000	37,000	37,000	6,880 ⁹²	7,514 ²⁷	7,783 ²¹	5,208 ²⁴	8,074 ⁸⁷
23,500	23,500	23,500	26,150	22,700 ¹⁶	24,380 ³⁸	26,851 ⁶⁹	38,339 ⁰⁶	27,981 ⁹¹
47,019	47,104	97,513	106,919	110,070 ⁷⁸	123,829 ⁵²	150,591 ⁹⁵	185,366 ⁹⁰	168,599 ⁵⁶
13,000	13,000	13,000	13,000	—	—	3,000	1,583 ³⁶	333 ³³
12,000	12,000	12,000	12,000	36,025	42,464 ⁵²	41,962 ⁵⁰	43,991 ⁶⁶	51,093 ⁴⁶
145,000	145,000	145,000	145,000	—	7,654 ⁷²	19,500	35,621 ⁵⁰	46,975 ¹⁰
900,000	900,000	900,000	900,000	547,793 ⁵⁵	716,598 ³⁰	626,137 ⁶⁸	692,053 ⁷¹	690,978 ⁸⁹
239,000	233,576	233,576	233,576	14,077 ⁸¹	18,958 ²⁷	28,982 ³⁸	33,636 ³⁶	31,747 ²⁵
43,000	13,294	13,294	13,294	54,360 ⁹⁰	60,731 ²⁵	18,994 ⁰⁹	15,271 ⁴⁵	24,731 ⁹²
400,000	400,000	400,000	400,000	97,921 ⁰¹	264,302 ⁶⁹	49,126 ⁰⁶	206,327 ⁷⁰	109,396 ⁵⁴
219,757	185,526	185,572	185,657	74,791 ⁷⁸	106,444 ⁸⁷	88,645 ²⁰	114,859 ⁶⁴	159,027 ⁸⁹
174,000	174,000	174,000	174,000	95,511 ⁶⁹	65,358 ⁷²	77,646 ³³	71,289 ³⁹	81,195 ¹³
140,000	140,000	140,000	140,000	37,359 ³³	45,150 ⁹³	53,143 ⁹⁸	54,906 ¹²	128,683 ⁷³
10,500	10,500	10,500	10,500	4,000 ⁸⁰	4,420 ⁹⁴	4,828 ⁸⁴	4,059 ²²	4,343 ⁰⁴
2,804,200	2,982,200	2,982,000	2,982,000	79,745 ⁶⁷	410,877 ²⁰	—	—	60,798 ³⁰
2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	1,079,265 ⁷⁹	951,833 ¹²	556,560 ⁸⁰	847,199 ³⁰	856,855 ⁵⁵
30,000	30,000	30,000	30,000	1,010 ⁹⁹	—	18,031 ⁴⁷	27,451 ⁵²	21,944 ⁴¹
21,580	21,580	21,580	21,580	15,994 ⁶⁸	15,998 ²⁵	15,994 ⁶⁸	15,994 ⁶⁸	23,072 ²⁰
450,000	450,000	450,000	450,000	—	—	9,150 ⁹¹	3,901 ⁹¹	41,265 ⁸²
75,000	75,000	75,000	75,000	78,339 ¹⁸	158,201 ⁴⁵	112,655 ⁸⁸	53,866 ⁹²	22,999 ⁶⁶
45,000	45,466	45,466	45,466	9,941 ⁶⁸	6,458 ³³	3,750 ⁶⁸	4,900 ⁶⁶	9,384 ⁰⁸
20,000	18,769	18,769	18,769	15,767 ⁷⁸	17,038 ⁶⁸	24,689 ⁴⁷	27,279 ⁹²	27,200 ⁹⁸
36,810	61,560	61,556	61,580	6,052 ⁴²	10,147 ⁶²	19,894 ⁶²	16,796 ⁴⁹	44,000 ¹³
55,000	55,000	55,000	55,000	17,841 ⁷⁵	23,869 ²⁶	33,053 ⁰¹	32,301 ¹⁴	44,751 ⁹⁷
162,700	162,700	162,700	162,700	1,956 ⁵⁷	—	—	—	15,167 ⁰³
45,000	45,000	45,000	45,000	802 ⁸⁹	36,493 ⁶¹	19,734 ²²	48,989 ⁸⁹	35,951 ⁰⁴
4,570,000	5,250,000	5,250,000	5,250,000	444,455 ³²	557,465 ⁹⁶	721,258 ⁷¹	852,730 ²⁷	987,281 ¹²
55,000	120,000	120,000	120,000	24,675	23,892 ⁵⁰	5,417	17,976 ⁷⁵	12,698 ⁷⁵

	År 1899.
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan	50,000 —
Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna	110,000 —
För anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola	90,000 —
Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola	40,000 —
Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn	150,000 —
höjning 1904 till 160,000 och 1905 till 162,000.	
Ålderstillägg	80,000 —
Rese- och traktamentspenningar	1,500 —
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	23,053 —
Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda till befrämjande af döfstumundervisningen ...	200,000 —
<i>Nionde hufvudtiteln.</i>	
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar	15,000 —
Till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren	30,000 —
Fattigvården i allmänhet	75,000 —
Ålderstillägg	— —
Rese- och traktamentspenningar	— —
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	— —
<i>Tionde hufvudtiteln.</i>	
Flottans pensionskassa:	
Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar	270,000 —
Till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap	66,500 —
höjning 1905 till 166,500.	
Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, att af tullmedlen direkt utgå	78,000 —
Allmänna indragningsstaten:	
höjning 1904 till 1,990,752 och 1905 till 2,019,817; föreslagen höjning 1906 till 2,109,837	1,800,652 —
Extra ordinarie staten.	
<i>Åttonde hufvudtiteln.</i>	
Till bestridande af kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen	— —
<i>Nionde hufvudtiteln.</i>	
Till resekostnader vid domäuförvaltningen	40,455 —
Till bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar	50,000 —
<i>Tionde hufvudtiteln.</i>	
För upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner ...	1,540,000 —

Anmärkning. Här ofvan hafva ej medtagits andra anslag än sådana, som i 1905 års riksstat finnas uppförda hvarjämte ej heller ansetts nodigt meddela uppgifter om anslagen till dyrtidstillägg.

Bristbeloppen äro hämtade ur det från trycket utgifna »Kapitalkonto till rikshufvudboken» för de år, perioden omfattar.

A n s l a g.				B r i s t e r.				
År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1899.	År 1900.	År 1901.	År 1902.	År 1903.
50,000	50,000	50,000	50,000	27,300	33,525	35,325	47,262 ⁵⁰	54,225
110,000	240,000	240,000	240,000	139,300	150,212 ⁵⁰	—	97,838 ¹²	57,975
90,000	90,000	90,000	90,000	7,770	15,840	2,315	84,510	88,314 ³⁰
40,000	75,000	75,000	75,000	4,111 ⁴⁰	17,874 ³⁵	—	3,876 ⁹⁸	9,857 ⁹⁸
150,000	150,000	150,000	150,000	42,975	—	—	88,825	25,062 ⁵⁰
80,000	41,360	41,360	41,360	49,905 ⁵⁸	53,352 ⁹¹	36,995 ⁶⁵	35,726 ¹⁸	84,335 ⁶³
1,500	798	798	798	7,422 ¹¹	9,326 ³⁵	5,129 ³⁶	5,287 ⁶¹	4,675 ⁰⁵
23,066	15,948	16,035	16,029	23,313 ⁷⁶	44,330 ⁸⁸	31,941 ⁷⁵	30,784 ²⁰	37,874
200,000	200,000	200,000	200,000	19,800	11,750	8,150	2,750	1,625
15,000	15,000	15,000	15,000	8,880	10,520	18,045	18,855	24,440
30,000	30,000	30,000	30,000	—	11,294 ⁸¹	—	—	3,396 ⁴⁵
75,000	75,000	75,000	75,000	56,475 ⁹⁷	—	160,089 ⁰⁵	—	196,923 ⁰⁵
—	43,598	43,598	43,598	—	—	3,518 ⁶⁴	660 ³³	4,231 ¹⁴
—	31,639	31,639	31,639	—	—	41,000 ⁵⁹	44,859 ⁵⁶	38,119 ⁸³
—	16,601	16,651	16,736	—	—	23,145 ¹⁷	13,712 ⁴⁴	26,963 ⁶⁶
270,000	270,000	270,000	270,000	41,970 ³⁶	56,550 ⁸¹	—	30,000	30,000
66,500	66,500	66,500	66,500	94,015 ⁸³	96,385 ⁵⁰	72,823	76,473	76,455 ⁵⁰
78,000	78,000	78,000	78,000	14,000	17,000	18,000	20,000	22,000
1,800,652	1,800,652	1,800,652	1,938,169	347,281 ⁹⁶	380,562 ¹¹	356,627 ⁵⁷	360,455 ⁸⁵	292,159 ⁸⁹
—	—	—	10,000	—	—	—	—	5,953 ⁵⁷
40,527	40,585	40,585	40,585	1,176 ¹⁷	—	—	8,224 ⁶⁶	8,582 ¹⁶
50,000	50,000	50,000	50,000	—	14,881 ⁷⁴	—	—	6,516 ⁸²
1,540,000	1,540,000	1,540,000	1,540,000	310,000	334,654 ¹³	389,560 ⁷¹	348,300 ⁶²	537,991 ¹³